

Przyczynek do znajomości wyrosli (zoocecidia) Gorgan
i części wschodniej Bieszczad.

Beitrag zur Kenntnis der Zoocecidien der Gorgany- und
Bieszczady-Gebirgszüge (Ostkarpathen).

1 fig. text.

Podał

STANISŁAW KAPUŚCIŃSKI.

Materiał do niniejszego przyczynku zebrany został na terenie Gorgan i Bieszczad Wschodnich.

W lipcu 1932 roku zbierałem okolicznościowo w Tatarowie, w dolinie Prutu i okolicy. W roku następnym 1933 zbierałem przez lipiec i połowę sierpnia w dolinie rzeki Łomnicy. W znacznej części po prawej stronie rzeki, na terenie Państwowego Nadleśnictwa Jasień, gdzie za punkt wyjściowy wszystkich wycieczek na pobliskie szczyty, jak Pasiczna, Zapłata, Pod Zapłatą, Szumlecze, służył przysiółek Hryńków, przynależny do Perehińska. Za Łomnicą zbierałem zwłaszcza w Angielowie (stacja kolejki Broszniów-Osmołoda) znanym z wycieczek koleopterologicznych Mariana Łomnickiego. Sposobność do zebrania materiału z innych stanowisk dały mi wycieczki urządzone przez Katedrę Inżynierii Lasowej Politechniki Lwowskiej pod kierownictwem Prof. Inż. Stanisława Hubickiego. Pierwsza odbyta 20 maja 1933 roku, prowadziła z Bolechowa na Cisów, Polanicę, Brzazę. W roku następnym były dwie. Jedna odbyta 28 maja 1934 prowadziła z Bolechowa wzdłuż potoku Syhłowatego, przez Cerkownę, Słobodę Bolechowską, za Lipę, gdzie mieliśmy dłuższy postój i możliwość wyjścia na wzgórze Łysa Góra. Obie wyżej wspomniane wycieczki dały materiał z terenu Bieszczad Wschodnich. Druga wycieczka odbyta w dniu 29 maja 1934 prowadziła z Broszniowa przez Monaster nad rzeką Cieczwą przez Ilemnię na teren Państwowego Nadleśnictwa Ilemnia. Dłuższy postój był przy moście nad Potokiem Pohoreckim, dlatego też mogłem przeglądać stok Kiernorohaj. Włączam też wyrosłe otrzymane z okolic Nadwórnej, Rafajłowej i Skolego.

Przy zbieraniu, w szczególności uwzględniałem wyrosłe drzew i krzewów.

Idąc za wskazaniem Rossa, zmierzającymi do ustalenia pionowego rozmieszczenia zwierząt, powodujących wyrośle, podaję wysokości nad poziomem morza (n. p. m.) miejsca znalezienia wyrosli, które to dane odczytywane były z map, dla charakterystycznych punktów terenu, w pobliżu których zbierałem. Dlatego uważać je należy jako wartości przybliżone.

Dokładne podanie miejsca znalezienia wyrosli sprawia znaczne trudności, zwłaszcza w Karpatach Wschodnich, przy tak wielkim oddaleniu osad od siebie. Dlatego też idąc za radą Pana Doc. Dr Juliana Czyżewskiego, odnoszę znalezione wyrośle do dolin, rzek lub potoków zwanych zworami, zboczy dolin lub do stoków.

Spis odnalezionych wyrosli, ułożony jest podług roślin żywicielskich, które znowu ułożone są alfabetycznie, ponieważ jest to dużym ułatwieniem przy porównywaniu, i przy tego rodzaju spisach faunistycznych takie ułożenie jest może najodpowiedniejszym. Przy wyrosłach tylko po raz pierwszy w Polsce odnalezionych podaję krótkie opisy.

Umiejscowienie wyrosli na roślinie daję za pomocą skrótów wprowadzonych do polskiej literatury cecidiologicznej przez Prof. Niezabitowskiego (10).

Przy oznaczaniu wyrosli posługiwałem się dziełem Houarda: *Les Zoocécidies des Plantes d'Europe et du Bassin de la Méditerranée*. T. I, II, III. Paris (1908, 1909, 1913); kluczem: Ross i Hedicke: *Pflanzengallen Mittel- und Nordeuropas*. Jena 1927. Również pomocnym mi było dzieło zbiorowe: *Die Zooecidien durch Tiere erzeugte Pflanzengallen Deutschlands und ihre Bewohner*, pod redakcją Rübsaamena i Hedickego; Stuttgart (1911—1926).

Liczba: przy literach: R. - H. oznacza, że pod daną liczbą owa wyrośl opisana jest w kluczu Ross-Hedicke, przy literze H, że tylko u Houarda.

[*] jedną gwiazdką zaznaczone są nowe dla Polski cecidia jak również i cecidiozoa.

[**] dwie gwiazdki oznaczają, że cecidiozoa są znane, nie znane jest jednak z Polski ich cecidium z owej rośliny.

Gatunki wątpliwe wysłano dla przejrzenia do Dr H. Rossa w Monachium, co zostało w tekście w odpowiednich miejscach zaznaczone.

Przynależność systematyczną cecidiozoów podaję za pomocą następujących skrótów: A = Acarina, C = Coleoptera, D = Diptera, H = Hymenoptera, He = Hemiptera, L = Lepidoptera.

Niektóre wyrosłe zebrane przez innych, zaznaczone są w tekście pełnym nazwiskiem zbierających, natomiast zebrane przeze mnie mają skrót SK. Takie oznaczenia znajdują się też przy okazach dowodowych.

1. *Abies alba* Mill.

1. *Eriophyes pini* Nal. var. *floricola* Trotter; H. 112. (A) Ac. p.
Zwór potoku Szumlecz na wysokości 770 m n. p. m. ad Hryńków. 31 VII 1933, SK. nierzadko na strąconych przez wiatr gałęziach.
- 2.* *Mindarus abietinus* Koch.; R.-H. 2. (He) Ac. I. i Pl. I.
Tegoroczny pęd zatrzymany w rozwoju, a będące na nim szpilki, zwłaszcza wierzchołkowe są skrócone, maczugowato zgrubiałe i zgięte w połowie.
 - a. Na górze Pasieczna (1505 m n. p. m.) (Dolina Łomnicy). 28 VII 1933, SK., na jednym drzewku słabo wegetującym. Wśród zniekształconych szpilek nie było już śladu po mszycach; zostały zapewne wypłukane przez deszcz, co zgadza się z wywodami Nüsslina (11). Oznaczenie potwierdził Dr H. Ross (Monachium).
 - b. Łysa Góra (700 m n. p. m.) za Lipą ad Cerkowna, 28 V 1934, SK. obficie, ściana lasu od strony południowej.
 - c. Stok Kierworohaj na wysokości 660 m n. p. m. za mostem kolejkowym nad potokiem Pohoreckim za Ilemnią 29 V 1934, SK. dość licznie na drzewkach zagajnika. W wypadku b) i c) licznie mszyce, jasno niebieską wełną pokryte.

2. *Acer pseudoplatanus* L.

3. *Eriophyes macrorrhynchus typicus* Nal.; R.-H. 26. (A) Pl. I.
Od podanego opisu różni się tym, że są powyżej 5 mm długości, barwy ciemno żółtawej na szczycie rozczłonkowane.
Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 14 VII 1933, SK. rzadko.
Oznaczył Dr H. Ross (Monachium).
4. *Eriophyes macrorrhynchus cephaloneus* Nal.; R.-H. 28. (A) Pl. I.
 - a. Hryńków przysiół. 625 m (n. p. m.) 14. VII. 1933, pospolicie.
 - b. koło mostu kolejki nad potokiem Pohorecki (640 m n. p. m.) za Ilemnią 29 V 1934, SK. pospolicie.

c. w miejscu gdzie *b.* od normalnych różni się tym, że u podstawy na górnej stronie liścia, wyrośl otoczona jest wieńcem białych walcowatych zaokrąglonych jednokomórkowych włosków.

5. *Eriophyes macrochelus pseudoplatani* Corti.; R.-H. 32. (A) Pl. 1.

Koło mostu kolejki nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za Ilemnią 29 V 1934, SK. nierzadko.

6. *Eriophydocecidium* [Gallmilbe]; R.-H. 41. (A) Pl. 1.
Koło mostu kolejki nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za Ilemnią 29 V 1934, SK. nierzadko.

3. *Aspidium filix mas* Sw.

7. *Anthomyia signata* Brischke; R.-H. 1642. (D) Pl. 1.
Stok Kiernorohaj na wysokości (660 m n. p. m.) za most. kol. nad pot. Pohoreckim za Ilemnią 29 V 1934, SK. nierzadko.

4. *Athyrium filix femina* Roth.

8. *Anthomyia signata* Brischke; R.-H. 364. (D) Pl. 1.
Pospolicie, w zawinięciu biała larwa, reszta jak Nr. 7.

5. *Alnus incana* Moench.

9. *Eriophyes laevis* Nal. f. *alni incanae* Nal.; R.-H. 153. (A) Pl. 1.

a. Tatarów (n/Prutem) (672 m n. p. m.) VIII 1932, SK. pospolicie.

b. Hryńków (przysiółek) (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. pospolicie i wszędzie bardzo licznie.

c. Osmołoda (717 m n. p. m.) dolina Łomnicy 20 VI 1935, leg. Prof. A. Kozikowski.

d. Na połudn. brzegu potoku Syhłowatego koło kolejki, na wysokości 490 m n. p. m. ad Cerkowna. 28 VII 1934, SK. pospolicie.

- 10.* *Eriophydocecidium* [Gallmilbe]; R.-H. 164. (A) Pl. 1.
Na dolnej stronie blaszki liściowej wzdłuż nerwów ciągną się dość gęste zwłosienia, złożone z włosków różnych długością od normalnych.

Tatarów w dolinie Prutu (681 m n. p. m.), droga do Jabłonicy. 7 VIII 1932, SK. pospolicie.

11. *Eriophyes brevitarsus phyllereus* Nal.; R.-H. 166.

Eriophyes bistratus typicus Nal.; R.-H. 167. (A) Pl. 1.

a. Tatarów n/Prutem droga do Jabłonicy na wysokości 680 m n. p. m. 7 VIII 1932, SK. pospolicie.

b. Hryńków (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. nierzadko.

c. Na połudn. brzegu potoku Syhłowatego nad przekopem kolejki (490 m n. p. m.) od Cerkowny. 28 V 1934, SK. licznie.

6. *Betula verrucosa* Ehrh.

12. *Eriophyes betulae* Nal.; R.-H. 437. (A) Pl. I.
(Dolina Łomnicy) Angielów (597 m n. p. m.), 20 VII 1932, SK.
nierzadko razem z gatunkiem następnym Nr. 13.
13. *Eriophyes laevis lionotus* Nal.; R.-H. 447. (A) Pl. I.
Angielów (597 m n. p. m.), 20 VII 1933, SK. w tym tylko miejscu
kilka drzew obficie pokrytych.

7. *Corylus avellana* L.

14. *Eriophyes avellanae* Nal.; R.-H. 786. (A) Ac. p.
Nad kolejką na pold. brzegu potoku Syhlowatego na wysokości
490 m n. p. m. ad Cerkowna. 28 V 1934, SK. Na kilku krzakach
stojących nad brzegiem przekopu bardzo licznie.

8. *Epilobium angustifolium* L.

- 15**.
Craponium epilobii Payk.; R.-H. 921. (C) Pl. I.
Na pędzie wrzecionowate, okrągławe wyraźnie zaznaczające się zgrubienie.
Hryńków. 7 VIII 1933, SK. przy drodze do łąk w dolinie potoku Szumlecze. (Larwa we wnętrzu wyrosła).

9. *Fagus sylvatica* L.

16. *Mikiola fagi* Htg.; R.-H. 1015. (D) Pl. I.
a. Tatarów n/Prutem, 15 VIII 1932, SK. bardzo dużo i obficie
zwłaszcza w pobliżu wodospadu „Huk“ koło Podleśniowa.
b. Hryńków. (Dolina Łomnicy) 1933, SK. pojedynczo.
c. Koło mostu kolejki nad potokiem Pohorecki wysok. 640 m n. p. m. za Hemnią. 29 V 1934, SK. pospolicie, na podrostach i niższych gałęziach.
17. *Eriophyes stenaspis typicus* Nal.; R.-H. 1022. (A) Pl. I.
a. Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. rzadko.
b. Góra Szumlecze (950 m n. p. m.) ad Hryńków. 21 VII 1933, SK. rzadko.
18. *Eriophyes nervisequus typicus* Nal.; R.-H. 1024. (A) Pl. I.
Góra Szumlecze (950 m n. p. m.) ad Hryńków. 21 VII 1933. SK.
19. *Eriophyes nervisequus fagineus* Nal.; R.-H. 1025. (A) Pl. I.
a. Góra Szumlecze (950 m n. p. m.) ad Hryńków. 21 VII 1933. SK. pospolicie.
b. Dolina Żonki ad Jaremcze. 8 VI 1934, leg. Prof. A. Kozikowski, pospolicie.

10. *Fraxinus excelsior* L.

20. *Prociphilus poschingeri* Htg.; R.-H. 1074. (He) Ac. 1.
i Pl. 1.

Tatarów n/Prutem (672 m n. p. m.) jedno drzewo na łące za Sanatorium Kolejowym. VIII 1932, SK.

21. *Eriophydocecidium* [Gallmilbe]; R.-H. 1088. (A) Pl. 1.
Tatarów n/Prutem. VIII 1932, SK. jak Nr. 20.

11. *Juniperus communis* L.

- 22.* *Cecidomyidocecidium* [Gallmücke]; R.-H. 1351. (D) Ac. 1.
Małe stożkowate wyrosłe do 4 mm długości, złożone z dwóch do czterech okółków. Zewnętrzne szpilki nieco dłuższe od wewnętrznych, łuskowato rozszerzone i żółtawo zabarwione.

Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 18 VII 1933, SK. rzadko.

23. *Eriophyes quadrisetus* Thomas; R.-H. 1362. (A) Ac. o.
Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. pojedynczo.

12. *Juniperus nana* Willd.

- 24.** *Oligotrophus juniperinus* L.; R.-H. 1352. (D) Ac. 1.
Szpilki 3 do 4 końcowych okółków tworzą szeroką jajo-watą puszkę. Szpilki przedostatniego okółka najdłuższe, ostatniego u podstawy najszersze.

Na szczycie góry Pasieczna (1500 m n. p. m.) część połudn.-zach. ad Hryńków. 28 VII 1933, SK. nierzadko.

13. *Lonicera nigra* L.

- 25.* *Macrolabis loniceræ* Rüb.s.; R.-H. 1509. (D) Pl. 1.
Błaszka liściowa na brzegu, na małym odcinku zwinięta do góry. Zwinięcie to przybiera barwę żółtawą. We wnętrzu biała larwa.

Na starym zrębie na zboczu „Pod Zapłata“ (983 m n. p. m.) ad Hryńków. 14. VII. 1933, SK. obficie.

- 26** *Rhopalosiphoninus loniceræ* Siebold; R.-H. 1512.
(He) Pl. 1.

Liście pomarszczone, miejscami odbarwione, nerwy główne łukowato zgięte.

Razem z poprzednią Nr. 25 obficie.

14. *Phyteuma spicatum* L.

27. *Pteromalidocecidium*? [Zehrwespe?]; R.-H. 1758. (H) Pl. I.
(Na łodydze w części bliższej kwiatostanu widoczne są zgrubienia po sobie kolejno następujące). Z Polski cytuje Moesz. bez podania opisu.

Stok Kiernorohaj na wysokości 660 m n. p. m. za mostem kolej. nad potok. Pohoreckim za Ilemnią. 29 V 1934, SK. pospolity.

- 28.** *Miarus campanulae* L.; R.-H. 1761. (C) Ac. k.
Zalążnia bardzo silnie nabrzmiada i zmięśniała. W szczególności opanowane są dolne kwiaty tego kłosokształtnego kwiatostanu.

Znaleziona jak Nr. 27. W czasie znalezienia wyrosły były białe larwy. Imago wyszły z wyrosły w pracowni Lwów. 18 VI 1934. Imago oznaczył Doc. Dr R. Kuntze.

15. *Picea excelsa* Lk.

29. *Chermes abietis* L.; R.-H. 1765. (He) Pl. I.
a. Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 13 i 14 VII 1933, SK. tylko w dolinie, częsty; zwłaszcza na miejscach ciągle zalewanych wodą.
b. Koło mostu kolejk. nad potok. Pohoreckim. (640 m n. p. m.) za Ilemnią. 29 V 1934, SK. na jednym drzewku.
30. *Cnaphalodes strobilobius* Kalt.; R.-H. 1766. (He) Ac. I.
Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 13 VII 1934, SK. rzadko tylko w dolinach.

16. *Pinus mughus* Scop. (*montana* Miller.).

31. *Evetria resinella* L. R.-H. 1791. (L) Pl. I.
Na górze Pasieczna (1485 m n. p. m.) część środk. ad Hryńków. 28 VII 1933, SK. dość często.

17. *Pirus communis* L.

32. *Eriophyes piri* Pagst.; R.-H. 1806. (A) Pl. I.
Przy torze kolejki, w pobliżu mostu kolej. nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za Ilemnią. 29 V 1934, SK. na jednym drzewku licznie.

18. *Populus italica* Moench. (*pyramidalis* Rozier.).

33. *Pemphigus piriformis* Licht.; R.-H. 1923. (He) Pl. I.
Tatarów n/Prutem (672 m n. p. m.). VIII 1932, SK. na jednym drzewku. Drzewka zasadzone koło Sanatorium Kolejowego.

34. *Thecabius affinis* Kalt.; R.-H. 1944. (He) Pl. I.
Jak Nr. 33 tylko dość licznie.

19. *Populus tremula* L.

35. *Eriophyes populi* Nal.; R.-H. 1901. (A) Ac. p.
Tatarów n/Prutem (672 m n. p. m.), 30 VIII 1932, SK. pojedynczo.
36. *Saperda populnea* L.; R.-H. 1907. (C) Pl. I.
a. Za Lipą zrab stary na wysokości 630 m n. p. m. ad Cerkowna.
28 V 1934, SK. nierzadko (w tym czasie wygryzały się imago).
b. Przy torze kolejki, w pobliżu mostu kolej. nad potok. Pohoreckim
(640 m n. p. m.) za Ilemnią. 29 V 1934, Sk. rzadko.
37. *Syndiplosis petioli* Kieff.; R.-H. 1921. (D) Pl. I. i Pl. I.
a. Tatarów n/Prutem. VIII. 1932, SK. pojedynczo.
b. Angielów (597 m n. p. m.) 20 VII 1933, SK. dość częsty.
c. Koło mostu nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za Ilemnią.
29 V 1934, SK. na kilku drzewkach nierzadko.
38. *Eriophyes diversipunctatus* Nal.; R.-H. 1928. (A) Pl. I.
Angielów (597 m n. p. m.) 20 VII 1933, SK. bardzo licznie, tylko
w tym miejscu.
39. *Trichiocampus viminalis* Fall.; R.-H. 1927. (H) Pl. I.
Procecidium.
Hryńków przysiółek (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. nierzadko.
- 40.* *Pachypappa grandis* Tullgr.; R.-H. 1929. (He) Pl. I.
Liście, na wierzchołku pędu stojące, u podstawy są zmarszczone i wzdęte, tworzą główkowate skupienie pełne brunatnych mszyc. Na zdeformowanych liściach, po stronie górnej wystają wyraźne nerwy.
Angielów (597 m n. p. m.) 20 VII 1933, SK. rzadko, tylko w tym miejscu.
41. *Phyllocoptes populi* Nal.; R.-H. 1955. (A) Pl. I.
razem z *Phyllocoptes aegirinus* Nal.; R.-H. 1956.
Angielów (597 m n. p. m.) 20 VII 1933, SK. pospolicie, tylko w tym miejscu.

20. *Prunus spinosa* L.

42. *Eriophyes similis* Nal.; R.-H. 1999. (A) Pl. I.
Na połudn. zboczu potoku Syhłowatego, nad przekopem kolejki
(490 m n. p. m.) ad Cerkowna. 28 V 1934, SK. licznie.

21. *Quercus robur* L.

43. *Asterolecanium variolosum* R a t z e b.; R.-H. 2101. (He)
Pl. I.
a. Uroczysko Strahora, stok na wysokości 800 m n. p. m. pojedynczo drzewa, 7 km na południe od Nadwórnej, wieś Łojowa. Państwowe Leśnictwo Pniów. 15 XI 1935, leg. S. Petrus — manipulant leśny.
b. Uroczysko Potoki, stok na wysokości 560 m n. p. m. pojedyncze drzewa, 4 km na północ od Nadwórnej, wieś Hwozd. Państwowe Leśnictwo Pniów. 15 XI 1935, leg. S. Petrus — manipulant leśny.
44. *Trigonaspis megaptera* P z. ♀♀ (*renum* H t g.); R.-H. 2109. (H) Pl. I.
Jak Nr. 43 b.
45. *Diptolepis (Cynips) quercus-folii* L.¹⁾ ♀♀; R.-H. 2110. (H) Pl. I.
Uroczysko Olchowiec (100 letni drzewostan), stok o wystawie połudn.-wsch. na wysokości 510 m n. p. m., 2 km na połudn.-zachód od Delatyna. Państwowe Leśnictwo Łojowa, Oddz. 8 e. 28 X 1935, leg. Z. Kosik leśniczy, sporadycznie.
46. *Cecidomyidocecidium*; R.-H. 2135. (D) Pl. I.
a. Jak Nr. 43 a.
b. Jak Nr. 43 b.
47. *Macrodiplosis dryobia* F. L w.; R.-H. 2136. (D) Pl. I.
Jak Nr. 43 a.
48. *Trioza remota* F ö r s t.; R.-H. 2142. (He) Pl. I.
Jak Nr. 45.
49. *Biorrhiza pallida* O l. ♀♂; R.-H. 2055. (H) Ac. p.
a. Jak Nr. 43 a.
b. Jak Nr. 43 b.
50. *Cynips kollari* H t g.¹⁾ ♀; R.-H. 2056. (H) Ac. p.
Uroczysko Bukowinka, równina (500 m n. p. m.) pojedyncze drzewa, 3 km na połudn.-wschód od Nadwórnej, wieś Strymba. Państwowe Leśnictwo Pniów, 15 XI 1935, leg. S. Petrus — manipulant leśny.
51. *Cynips lignicola* H t g. ♀; R.-H. 2057. (H) Ac. p.
a. Jak Nr. 43 a.
b. Jak Nr. 50.

¹⁾ Nazw *Diptolepis* i *Cynips*, używam zgodnie z podręcznikami Rossa-Hedickiego, Houarda, oraz polską literaturą cecidiologiczną. Kinsey natomiast w swojej monografii używa nazwy *Cynips* dla rodzaju określonego tu jako *Diptolepis*.

22. *Salix alba* L.

52. *Helicomyia saliciperda* Dufour; R.-H. 2402. (D) Pl. 1.
Kruszelnica, (410 m n. p. m.) ad Skole (Bieszczady). 21 IV 1933,
leg. A. Sęczyna abs. inż. las. nierzadko. Wyhodowano imago
Lwów, 18 V 1933.

23. *Salix aurita* L.

53. *Pontania joergenseni* Ensl.; R.-H. 2433. (H) Pl. 1.
Za Lipą (stary zrąb) na wysokości 630 m n. p. m. ad Cerkowna.
28 V 1934, SK. pospolicie.
- 54.** *Pontania leucosticta* Htg.; R.-H. 2443. (H) Pl. 1.
Występuje jak Nr. 53.

24. *Salix caprea* L.

- 55.** *Euura atra* Jur.; [R.-H. 2396]. H. 793. (H) Pl. 1.
Wyrośle tamtegoroczne; w miejscu, gdzie była wyrosł,
pęd jest spłaszczony, chodnik larwowy przykryty jest
zeschniętą i wklapniętą korą, z otworem wylotowym,
który posiada ciemną obwódkę. (Według Nielsena) (9).
Za Lipą (stary zrąb) na wysokości 630 m n. p. m. ad Cerkowna.
28 V 1934, SK. rzadko.
- 56.** *Pontania joergenseni* Ensl.; R.-H. 2433. (H) Pl. 1.
Na dolnej stronie blaszki liściowej obok nerwu głównego
znajdują się okrągławe galasy, bardzo długimi włoskami
rzadko pokryte, którym po stronie górnej odpowiada
płaskie zabarwione zgrubienie.
- a. Za Lipą (stary zrąb) na wysokości 630 m n. p. m. ad Cerkowna.
28 V 1934, SK. pospolicie.
- b. Koło toru kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią.
29 V 1934, SK. rzadko, razem z *Itomyia capreae* Winn. na
jednym listku.
57. *Itomyia capreae* Winn.; R.-H. 2438. (D) Pl. 1.
a. Za Lipą stary zrąb na wysok. 630 m n. p. m. ad Cerkowna.
28 V 1934, SK. pospolicie.
- b. Koło toru kolejki na wysok. 540 m n. p. m. przed Ilemnią.
29 V 1934, SK. nierzadko.
58. *Pontania leucosticta* Htg.; R.-H. 2443. (H) Pl. 1.
a. Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. nierzadko.
b. Za Lipą stary zrąb na wysok. 630 m n. p. m. ad Cerkowna.
28 V 1934, SK. pospolicie.

25. *Salix cinerea* L.

- 59.** *Rhabdophaga rosaria* L.; R.-H. 2382. (D) Ac. I.
Na końcu pędu płaska różyczka, powstała ze skróconych liści.
Koło toru kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią.
29 V 1934, SK. rzadko (okazy tamtegoroczne).
- 60.** *Rhabdophaga jaapi* R ü b s.; R.-H. 2383. (D) Ac. I.
Na końcu skróconej gałązki, powstaje ze skróconych liści nie duża dzwonkowata różyczka. Wąskie łuskowate listki, otaczające komorę larwy, biegną przez całą długość różyczki. Dla tej rośliny Ross i Hedicke nie podają.
Koło toru kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią.
29. V. 1934, SK. rzadko.
61. *Rhabdophaga salicis* Schrk.; R.-H. 2405. (D) Pl. I.
Strymba ad Nadwórna, (450 m n. p. m.) obok toru kolejow. Stanisławów — Worochta, nad wilgotnym rowem. 1 VII 1935, leg. J. Jurkiewicz, abs. inż. las. w jednym tylko miejscu nierzadko.
- 62.** *Rhabdophaga dubia* Kieff.; R.-H. 2407. (D) Pl. I.
Wrzecionowate gładkie zgrubienia. Otwory wyjściowe w miejscach pączków.
Jak poprzednia Nr. 60 tylko bardzo rzadko (tamtegoroczne).
63. *Pontania pedunculi* Htg.; R.-H. 2432. (H) Pl. I.
Brzeg łączki pod górą Zapłata od strony góry Szumlecze (powyżej 945 m n. p. m.) ad Hryńków. 14 VII 1933, SK. nierzadko.
64. *Pontania joergenseni* Ensl.; R.-H. 2433. (H) Pl. I.
Koło toru kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią.
29 V 1934, SK. pospolicie.
65. *Iteomyia capreae* Winn.; R.-H. 2438. (D) Pl. I.
a. Las na górze Pod Zapłatą (983 m n. p. m.) 14 VII 1933, SK. rzadko (nieregularnie rozwijające się).
b. Koło kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią. 29 V 1934, SK. bardzo rzadko.
66. *Eriophyes tetanothrix* Nal.; R.-H. 2439. (A) Pl. I.
Koło kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią. 29 V 1934, SK. na kilku krzakach licznie.
67. *Pontania leucaspis* Tischb.; R.-H. 2444. (H) Pl. I.
a. Brzeg łączki pod górą Zapłata od strony góry Szumlecze (powyżej 945 m n. p. m.) ad Hryńków. 14 VII 1933, SK. rzadko.
b. Koło toru kolejki na wysokości 540 m n. p. m. przed Ilemnią. 29 V 1934, SK. pospolicie.

68. Nowa wyrośl. *Tenthredinidocecidium* (Fig. 1). (H) Pl. I.

Procecidium; Wzdłuż dwuletniego pędu, od podstawy tegorocznego pędu począwszy, ułożone są po obu jego stronach półkoliste kieszonki jajowe około 2 mm szerokie, na długości 25 mm. Wyrośl ta zgadza się z rysunkiem i opisem, jaki daje Baer dla *Pteronidea miliaris* Pz.

Las na górze Pod Zapłatą (983 m n. p. m.) ad Hryńków (Gorgany). 14 VII 1933, SK. 1 okaz.

26. *Salix fragilis* L.

69. *Pontania testaceipes* Z a d d.; R.-H. 2413. (H) Pl. I.

Tatarów, dolina Prutu (672 m n. p. m.) 8 IX 1932, SK. nierzadko.

70. *Pontania puella* T h o m s.; R.-H. 2445. (H) Pl. I.
Jak poprzedni Nr. 69.

27. *Salix hastata* L.

- 71.** *Pontania joergenseni* E n s l.; R.-H. 2433. (H) Pl. I.

Na dolnej stronie blaszki liściowej obok nerwu głównego znajdują się miękkie okrągławe galasy, długimi włoskami rzadko pokryte, barwy żółtawej (z jedną larwą wewnątrz), którym po stronie górnej odpowiada płaskie, zabarwione czerwono zgrubienie.

Na szczycie góry Zapłata (1296 m n. p. m.) (Pasieczna, część wschodnia) ad Hryńków. 28 VII 1933, SK. pojedynczo.

28. *Salix purpurea* L.

72. *Rhabdophaga rosaria* L.; R.-H. 2382. (D) Ac. I.

a. Tatarów n/Prutem (672 m n. p. m.) VIII. 1932, SK. tegoroczne nierzadko.

b. Kruszelnica (Bieszczady), (410 m n. p. m.) ad Skole. 21. IV. 1933, licznie tegoroczne, leg. A. Sęczyzna abs. inż. las. Wyhodowano imago Lwów, 13-17. V. 1933.

Fig. 1.
Tenthredinidocecidium Nr. 68. Rysowany przy pomocy aparatu rysunkowego Abbego. Powiększenie 5×. Mit Hilfe des Abbe'schen Apparats gezeichnet. — Vergrößerung 5×.

- c. W zaroślach na lewym brzegu rzeki Łomnicy powyżej Angielowa. 13. VIII. 1933, SK. bardzo licznie, tegoroczne.
- d. Na zalewisku rzeki Czeczwy, koło mostu kolejkowego, wysok. 345 m n. p. m. ad Monaster, 29. V. 1934, SK. bardzo licznie.
- e. Dolina potoku Sałatruka, Nadl. Państw. Rafajłowa ad Nadwórna, na przestrzeni 2 km, do wysokości 770 m n. p. m. 2 X 1935, leg. J. Jurkiewicz, abs. inż. las., bardzo licznie i masowo tylko w tej dolinie, w innych brak jest tej wyrosli.
73. *Pontania vesicator* Br.; R.-H. 2423. (H) Pl. 1.
 a. Hryńków (625 m n. p. m.) przy drodze. 25 VII 1933, SK. pospolicie.
 b. Dolina potoku Sałatruka i potoku Riczki, do wysokości 770 m n. p. m. Nadl. Państw. Rafajłowa ad Nadwórna. 2 X 1935, leg. J. Jurkiewicz, abs. inż. las., licznie.
74. *Pontania femoralis* C a m.; R.-H. 2429. (II) Pl. 1.
 a. Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) przy drodze. 25 VII 1933, SK. nierzadko.
 b. Na zalewisku rzeki Czeczwy, koło mostu kolejkowego, wysok. 345 m n. p. m. ad Monaster, 29 V 1934, SK. bardzo licznie.
75. *Pontania viminalis* L.; R.-H. 2430. (H) Pl. 1.
 a. Angielów, (597 m n. p. m.) nad rzeką Łomnicą. 20 VII 1933, SK. nierzadko.
 b. Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 25 VII 1933, SK. licznie. (z larwą wewnątrz wyrosli).
 c. Jak poprzedni Nr. 73 b.
- 76.** *Eriophydocecidium* [Gallmilbe]; R.-H. 2441. H. 704. (A) Pl. 1.
 Na górnej stronie blaszki liściowej znajdują się małe trzonkowate wypuklinki, którym po stronie dolnej odpowiadają otwory opatrzone włoskami.
 Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 25 VII 1933, SK. częste.
77. *Pontania leucosticta* H t g.; R.-H. 2443. (H) Pl. 1.
 a. Tatarów n/Prutem (672 m n. p. m.) VIII 1932, SK. nierzadko.
 b. Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) nad strumykiem, 25 VII 1933, SK. pospolicie.

29. *Salix silesiaca* Willd.

- 78.** *Rhabdophaga rosaria* L.; R.-H. 2382. (D) Ac. 1.
 Skrócone liście tworzą płaską różyczkę.
 Zwór potoku Brzazy (w pobliżu większego potoku z Bukowca) na wysokości 755 m n. p. m. 20 V 1933, SK. nierzadko.

- 79.** *Iteomyia capreae major* Kieff.; R.-H. 2416. (D) Pl. I.
Na nerwie głównym wielokomorowe zdrewniałe wyrosłe,
wysterczające po obu stronach, z otworami po stronie
dolnej.
Kolo mostu kolej. nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za
Ilemnią. 29 V 1934, SK. nierzadko.
80. *Iteomyia capreae* Winn.; R.-H. 2438. (D) Pl. I.
a. Nad potokiem Szumlecze na wysokości 770 m n. p. m. ad Hryń-
ków. 21 VII 1933, SK. nierzadko. Sprawdził Dr H. Ross.
(Monachium).
b. Kolo mostu kolej. nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za
Ilemnią. 29 V 1934, SK. bardzo licznie.
- 81.** *Pontania leucosticta* Htg.; R.-H. 2443. (H) Pl. I.
Brzeg blaszki liściowej ku dołowi szeroko i płasko za-
winięty.
a. Za Lipą stary zrąb, na wysokości 630 m n. p. m. ad Cerkowna,
28 V 1934, SK. nierzadko.
b. Kolo mostu kolej. nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za
Ilemnią. 29 V 1934, SK. rzadko.
82. Nowa wyrosł. *Tenthredinidoecidium*, *Procecidium*.
Jak Nr. 68; Pl. I.
Kolo mostu kolejkowego nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.)
za Ilemnią. 29 V 1934, SK. nierzadko.

30. *Senecio fuchsi* Gmel.

- 83.* *Trioza senecionis* Scop.; R.-H. 2575. (He) Pl. I.
Na stoku (wysokość 820 m n. p. m. mierzona barometr.) nad
doliną potoku Salatruka, starodrzew. Nadl. Państw. Rafajłowa
ad Nadwórna Oddz. 183. 14 IX 1935, leg. Inż.-leśn. T. Gieru-
szynski, nierzadko.

31. *Sorbus aucuparia* L.

84. *Anuraphis sorbi* Kalt.; R.-H. 1800. (He) Ac. I. i Pl. I.
a. Hryńków przysiółek, (625 m n. p. m.) 14 VII 1933, SK. poje-
dynczo.
b. Słoboda Bolechowska. (554 m n. p. m.) przy moście nad potokiem
Łużanką ad Cerkowna. 28 V 1934, SK. pojedynczo.
85. *Rhopalosiphum fitchi* Sandrsn.; R.-H. 1801. (He) Pl. I.
Na szczycie góry Szumlecze (945 m n. p. m.) ad Hryńków. 14 VII
1933, SK. nierzadko.

86. *Eriophyes piri variolosus* Nal.; R.-H. 1807. (A) Pl. I.
 a. Góra Szumleczce (945 m n. p. m.) ad Hryńków. 14 VII 1933, SK. rzadko.
 b. Hryńków przysiółek, (625 m n. p. m.) 14 VII 1933, SK. licznie
 c. Koło mostu kol. nad potokiem Pohoreckim (640 m n. p. m.) za Plemnią. 29 V 1934, SK. pospolity, licznie i obficie na niektórych liściach.

32. *Tilia cordata* Mill.

87. *Eriophyes tiliae rudis* Nal.; R.-H. 2779. (A) Pl. I.
 Hryńków przysiół. (625 m n. p. m.) 6 VIII 1933, SK. licznie.
 89. *Eriophyes tiliae liosoma* Nal.; R.-H. 2786. (A) Pl. I.
 Jak Nr 87, tylko pojedynczo.

33. *Viburnum opulus* L.

89. *Aphis viburni* Scop.; R.-H. 2924. (He) Ac. I.
 a. Hryńków przysiółek, (625 m n. p. m.) 13 VII 1933, SK. jeden krzew.
 b. Słoboda Bolechowska, (554 m n. p. m.) nad potokiem Łuzanką, ad Cerkowna. 28 V 1934, SK. nierzadko.

W przyczynku niniejszym podanych jest 89 wyrosli na 33 roślinach żywicielskich, jako nowe dla fauny Gorgan i części wschodniej Bieszczad. Opisano jedną wyrosł nową: *Tenthredinidocecidium*, jako *Procecidium*, na *Salix cinerea* i *Salix silesiaca* w dwu różnych miejscach.

Jako nowe wyrosłe dla fauny polskiej, odnaleziono sześć: *Mindarus abietinus* na *Abies alba*, według Houarda znany z Europy środkowej i Włoch; *Eriophydocecidium* Nr. 10 na *Alnus incana*, podają tylko Ross-Hedicke; na *Alnus glutinosa* podaje Houard Nr. 1135 z Niemiec i Francji.

Cecidomyidocecidium Nr. 22 na *Juniperus communis*, *Macrolabis lonicerae* na *Lonicera nigra*, *Pachypappa grandis* na *Populus tremula* i *Trioza senecionis* na *Senecio fuchsi*, podane tylko przez Rossa i Hedickego, którzy uwzględniają tylko gatunki z Europy środkowej i północnej.

Wyrosłe nowe dla fauny polskiej, takie których cecidiozoa znane są z innych roślin są następujące:

Craponius epilobii na *Epilobium angustifolium*, według Houarda, znany z Europy środkowej i Francji; *Oligotrophus juniperinus*, przez Kertesza podany dla Europy środk. i półn.,

odnalazłem na *Juniperus nana*, z Polski znany jest na *J. communis* z Tatr (Szulczewski), Puszcza Tucholska (Rübsaamen) i okolica Gdańska (Brischke); *Rhopalosiphoninus loniceræ* na *Lonicera nigra*, Houard podaje dla *L. xylosteum* L. z Europy środk., Francji i Włoch, z tej też rośliny podaje Szulczewski z Wielkopolski (Dębina, Pozn.); *Miarus campanulæ* na *Phyteuma spicatum* znany według Houarda z Danii i Europy środk., z Polski podany jest na *Campanula trachelium* L. Rytro (Niezabitowski), na *C. rotundifolia* L. Tatry (Żmuda), Wielkopolska i okolica Gdyni (Szulczewski); *Eriophydocecidium* Nr. 76 na *Salix purpurea* podane według Houarda z Niemiec i Francji; *Euura atra* na *Salix caprea*, według Houarda znana z Europy wschodniej, zaś Dittrich podaje, że *Euura atra* rozsiadła jest w Europie północnej i środkowej; *Itomyia capreae major* na *Salix silesiaca*, Kertesz podaje z Europy środk. na *S. aurita* i *S. cinerea*; *Pontania joergenseni* według Dittricha znana z Moraw, Niemiec, Szwecji, Danii, Anglii, odnalazłem na *Salix caprea* i *S. hastata*, gdzie wyrosł z tej ostatniej wierzby według Houarda podana jest tylko z Norwegii; *Pontania leucosticta* według Dittricha znana z Anglii, Szwecji, Danii, Czech, Francji, Tyrolu, odnalazłem wyrosł na *Salix silesiaca* (tylko Ross i Hedicke podają z tej wierzby) i *S. aurita*, z której znana jest według Houarda tylko z Niemiec i Włoch; *Rhabdophaga dubia*, (Kertesz podaje dla Europy środk. i zachodniej) na *Salix cinerea* według Houarda znana tylko z Niemiec i Danii; *Rhabdophaga jaapi* podaje tylko Ross i Hedicke, dla *Salix aurita*? i *S. repens*, zatem występuje w Europie środk. i północ., odnalazłem na *Salix cinerea*; *Rhabdophaga rosaria*, występuje w całej Europie (Kertesz), odnalazłem na *Salix cinerea* i *S. silesiaca*.

Ze względu na rozsiadlenie należy podkreślić odnalezienie na terenie Gorgan i części wschodniej Bieszczad następujących wyrosł: *Eriophyes pini floricola* Trotter na *Abies alba* podawany przez Houarda tylko z Włoch (Schlechtendal, Oberitalien), skąd też został opisany, a dla Europy środkowej i północnej klucz Rossa i Hedickego nie uwzględnia, z Polski podany został przez Zabłockiego (Tenczynek, okolica Krakowa); *Eriophydocecidium* Nr. 21 na *Fraxinus excelsior*

znany tylko z Wielkopolski (Lasek za Wilczakiem, Pozn.) skąd podaje Szulczewski; *Pteromalidocecidium?* Nr. 27 na *Phyteuma spicatum*, podaje z Polski Moesz (*66 Chalcididae gen. et. sp., H. 5548), Kielce, Chelm; *Evetria resinella* z *Pinus mughus* podana jest tylko z Tatr przez Szulczewskiego; Występujące na *Populus pyramidalis* Rozier. *Thecabius affinis* i *Pemphigus piriformis* należy uważać w Gorganach za zawleczone; *Eriophyes populi* znany był dotąd tylko z północnej części Polski; Szulczewski podaje go z okolic Gdyni, z Wielkopolski [Jezioro Góreckie (Śr.), Piła (Wą.)], Trzebiński i Konopacka z okolic Warszawy, Ostrowski z Grodna, Sawicka-Milewska z Trok (lecz na *Populus nigra* L.), Trzebiński z okolic Dźwińska (Łotwa); *Trichiocampus viminalis* na *Populus tremula* podany jest tylko przez Szulczewskiego z Wielkopolski [Miradz (St.), Koziegłowy (Pozn.), Kicin (Pozn.)]; *Trioza remota* na *Quercus robur* podał Rübssaamen z Borów Tucholskich; *Helicomylia saliciperda* Dufour na *Salix alba*, podany z okolic Gdańska (Brischke), Borów Tucholskich (Rübssaamen), na *Salix* sp. Rytra (Niezabitowski), według moich spostrzeżeń występuje też licznie w okolicy Lwowa; na *Salix cinerea* występujące: *Pontania pedunculi* Htg. podana jest z Tatr (Szulczewski), z Kieleckiego (Konopacka) i okolic Gdańska (Brischke); *Pontania joergenseni* Ensl. i *Iteomyia capreae* Winn. podane są tylko przez Moszyńską z półwyspu Helskiego.

Na *Salix purpurea* występujące rośliniarki znane są z następujących stanowisk: *Pontania femoralis* Cam. Wielkopolska [Burdzyn (Żn.), Gołaszewo (Wą.)], powiat lubliniecki (Góry Śląsk) podaje Szulczewski, okolice Gdańska Brischke (Syn. *Nematus ischnocerus* Thms.), okolice Grodna Ostrowski; *Pontania leucosticta*, Gdynia, okolica Torunia, Dębina (Pozn.) Szulczewski; na *Salix silesiaca* występująca *Iteomyia capreae* podana jest tylko z Tatr: Wyżnia Miętusia (Żmuda) i Dolina za Bramką (Szulczewski).

*

Serdeczne podziękowanie wyrażam Panu Prof. Inż. A. Kozikowskiemu, Kierownikowi Zakładu, za możliwość wykonania tej pracy, zaś Panu Doc. Dr R. Kuntzemu za wszelką pomoc przy jej redagowaniu.

LITERATURA.

1. Baer W. Über Laubholz-Blattwespen. Naturwiss. Zeitschr. f. Forst- u. Landwirtsch. Jahrg. 13. Hef. 6/7. S. 225—249. Stuttgart 1915.
2. Brischke C. G. Die Pflanzen-Deformationen (Galle) und ihre Erreger in Danzigs Umgebung. Schrift. Naturforsch. Gesellsch. in Danzig N. F. B. 5. H. 3. Danzig 1882.
3. Hellwig Th. Zoocecidien (Gallen) und andere Bildungsabweichungen aus der Umgegend von Węgieyki. Naturwissenschaft. Verein der Provinz Posen. Zeitschr. der botanisch. Abteilung Jahr. IV. H. 2. Posen 1897.
4. Kertesz C. Catalogus Dipterozum. — Vol. II. Museum Nation. Hungar. Lipsiae 1902.
5. Kinsey A. C. The Gall Wasp Genus *Cynips*. A Study in the Origin of Species. Indiana Univ. Studies Vol. XVI. Nos. 84. 85. 86. 1930.
6. Konopacka W. Narośla (zoocecidia) zebrane w okolicach Warszawy i w Kieleckiem. Pam. Państw. Inst. Nauk. Gosp. Wiejsk. w Puławach. T. I. Cz. A. Kraków 1921.
7. Moesz G. Pflanzengallen aus Polen. Magyar Botanikai Lapok. Heft 1—2. Budapest 1919.
8. Moszyńska M. Galasy (Zoocecidia) drzew i krzewów półwyspu Helskiego. Kosmos. Roczn. IV. Zesz. I—II. Lwów 1930.
9. Nielsen J. C. Beiträge zur Biologie der Gattung *Cryptocampus*. Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiologie. Band II. Husum 1906.
10. Niezabitowski E. Materiały do zoocecidologii Galicyi. Spraw. Kom. Fizjogr. T. XXXVIII. za rok 1902—1903. Kraków. 1905.
11. Nüsslin O. & Rhumbler L. Forstinsektenkunde. Berlin 1927.
12. Ostrowski S. Narośla (cecidia) zebrane na roślinach w okolicach Wilna i Grodna. Kosmos. Roczn. LI. Zesz. I—IV. Lwów 1926.
13. Ross H. Praktikum der Gallenkunde. Berlin 1932.
14. Rübssaamen E. H. Bericht über meine Reisen durch die Tucheler Heide in den Jahren 1896 und 1897. III. Zoocecidia. Bericht ü. d. drei und zwanzigste Wander-Versammlung d. Westpreussischen Bot.-Zool. Vereins zu Putzig am 5 Juni 1900.
15. Sawicka-Milewska W. Narośla (cecidia) zebrane w okolicach Trok. Prace Tow. Przyj. Nauk w Wilnie. Wydz. nauk matem. i przyrod. Tom V. Wilno 1929.
16. Szulczewski W. J. Zoocecidia Wielkopolski. Kosmos. Roczn. LII. Zesz. III—IV. Lwów 1927.
17. Szulczewski W. J. Zoocecidia Torunia i okolicy. Poznańskie Towarz. Przyj. Nauk. Poznań 1929.
18. Szulczewski W. J. Wyrósłe (zoocecidia) Pszczyny i okolicy. Polskie Towarz. Przyrod. im. Kopernika, Oddział Śląski. Katowice 1929.
19. Szulczewski W. J. Wyrósłe (zoocecidia) Gdyni i okolicy. Kosmos. Roczn. LV. Zesz. I—II. Lwów 1930.

20. Szulczewski W. J. Wyrośle (cecidia) Tatr Polskich. Spraw. Kom. Fizjogr. T. LXIV. Kraków 1930.
21. Szulczewski W. J. Notatki entomologiczne i zoocecidologiczne z powiatu lublinieckiego na Górnym Śląsku. Pol. Pism. Entomol. T. X. Zesz. 2. Lwów 1931.
22. Szulczewski W. J. Uzupełnienie Spisu Zoocecidów Wielkopolski. Pozn. Tow. Przyj. Nauk. Poznań 1932.
23. Szulczewski W. J. Spis wyrośli (zoocecidia) pogranicza wołyńsko-poleskiego. Kosmos. Roczn. LVII. Zesz. I—IV. Lwów 1932.
24. Trzebiński J. (przy współudziale Gorjaczekowskiego W. i Zweigbaumówny Z.). Choroby i szkodniki roślin, hodowanych w Królestwie Polskim. Pamiętnik Fizjograficzny. Tom XXIII. Warszawa 1916.
25. Trzebiński J. Zoocecidia zebrane w Królestwie Polskiem. Ibidem.
26. Trzebiński J. Zoocecidia zebrane w Kowieńszczyźnie i Połudzie. Ibidem.
27. Wachtl F. Wiadomości entomologiczne z Galicji Zachodniej. Spraw. Kom. Fizjogr. T. X. Kraków 1876.
28. Zabłocki J. Materiały do zoocecidologii Polski. Kosmos. Roczn. XLVII. Zesz. I—III. Kraków 1922.
29. Żmuda J. A. Zoocecidia Poloniae exsiccata. Kosmos. Roczn. XXXVII. Lwów 1912.
30. Żmuda J. A. Zoocecidia roślin krajowych. Spraw. Kom. Fizjograf. Tom XLVII. Kraków 1913.
31. Die Zoocecidien durch Tiere erzeugte Pflanzengallen Deutschlands und ihre Bewohner. Pod redakcją Rübsaamena i Hedickego, poszczególne działy opracowali: Thomas Fr., Küster E., Nalepa Al., Schlechtendal D. H. R., Meess A., Dittrich R., Hedicke H.

*Z Zakładu Ochrony Lasu i Entomologii Wydziału
Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej.*

Zusammenfassung.

Der vorliegende Beitrag verzeichnet 89 in den Ostkarpathen (die Gebirgszüge Gorgany und Ost-Bieszczady) meistens an Bäumen und Sträuchern gesammelte Zoocecidien. Unter diesen sind 6 für Polen neu (die mit einem Sternchen bezeichneten), und 15 wurden zum ersten Mal in Polen an den angegebenen Wirtspflanzen beobachtet (die mit zwei Sternchen bezeichneten). Manche Arten wurden bis jetzt in Polen nur an wenigen Orten gesammelt und *Eriophyes pini floricola* Trott. wurde in Polen nur von Kraków angegeben, während er in dem Buch von Ross und Hedicke: Die Pflanzen-Gallen Mittel- und Nordeuropas nicht angegeben ist.

Als neu wird Procecidium von *Salix cinerea* L. und *Salix silesiaca* Willd. beschrieben. An zweijährigen Sprossen sind nämlich in zwei länglichen Reihen halbkreisförmig Eiertaschen einer *Tenthrediniden*-Art beobachtet worden. (Die einzelne Tasche ist ca 2 mm, die Reihe bis 25 mm lang, Fig. 1). Das gefundene Procecidium entspricht dem von W. Baer als von *Pteronidea miliaris* Pz. hervorgerufen beschriebenen.

Bei allen Fundortsangaben wurde möglichst genau die entsprechende Höhe ü. d. M. angegeben, was im Handbuch von Ross und Hedicke als speziell erwünscht bezeichnet wird.

Einige fraglichen Cecidien hatte die Güte Prof. H. Ross zu determinieren, wofür ich ihm äusserst dankbar bin.

*Aus dem Institut für Forstschutz und Entomologie
der Technischen Hochschule in Lwów.*
